

Permafrost

EVA BALTASAR

ÇEVİRİ: EMRAH İMRE

EVA BALTASAR
PERMAFROST

Can Çağdaş

Permafrost, Eva Baltasar

Katalanca aslından çeviren: Emrah İmre

Permagel

İlk (bu çeviride kaynak alınan) baskı: Club Editor, 2018

Bu eser SalmaiaLit ile yapılan anlaşma sonucu yayımlanmıştır.

© 2018, Club Editor 1958 SLU ve Eva Baltasar

© 2024, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Şubat 2024, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 3 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Didem Bayındır

Düzeltili: Mert Tokur

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Sanat yönetmeni ve kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Pasifik Ofset

Cihangir Mah. Güvercin Cad. Baha İş Merkezi A Blok No: 3/1 Z. Kat

Avcılar-İstanbul

Sertifika No: 44451

ISBN 978-975-07-6305-2

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

EVA BALTASAR
PERMAFROST

ROMAN

Katalanca aslından çeviren

Emrah İmre

EVA BALTASAR, 1978'de doğdu. Katalan şair ve yazar. Barcelona Üniversitesi'nde pedagoji eğitimi aldı. Çok sayıda şiir kitabı yazdı. Aralarında 2008 Miquel de Palol, 2010 Benet Ribas ve 2015 Gabriel Ferrater'in de bulunduğu çok sayıda ödül kazandı. Baltasar'ın ilk romanı Permafrost, Katalan kitapçılarından 2018 Premi Llibreter Ödülü'nü aldı ve 2020 Médicis Ödülü'nde En İyi Yabancı Kitap dalında kısa listeye girdi. Pek çok dile çevrilen Eva Baltasar'ın bedene odaklanıyor, sınırsız cinselliğin ve anneliğin çeşitli biçimlerini ele alıyor.

EMRAH İMRE, 1980'de İstanbul'da doğdu. Auckland Üniversitesi'nde Dilbilim ve Karşılaştırmalı Edebiyat öğrenimi gördü. Portekizce, İspanyolca, İngilizce, Fransızca ve Katalancadan çeviriler yaptı. Can Yayınları'nda on iki yılı aşkın bir süre editörlük yapan Emrah İmre, José Saramago, Gabriel García Márquez, Luisa Valenzuela, Jorge Luis Borges, José Mauro de Vasconcelos, Mario Vargas Llosa, Carlos Fuentes, Virginia Woolf, Luis Sepúlveda, Tina Vallès, Fernando Pessoa, Samanta Schweblin, César Aira gibi yazarların eserlerini Türkçeye çevirdi.

Şiir için, çünkü bu imkânı sağlayan o

“Doğmak bir lanet, diyordu, ve yaşadığımız sürece
bu laneti sürdürüyoruz.”

Thomas Bernhard, *Bitik Adam*

1

Burası rahat. Nihayet. Yükseklik böyle bir şey: Yüz metrelik dikey camlar. Hava üstün bir saflığa sahip ve bu sebeple insana daha sert geliyor, hatta bazen sıkıştırılmış gibi. Madenî bir kokusu var. Şehrin uğultusu bir is tabakası misali her şeyin üstüne çöküyor, aşağısı ince bir yağ tabakasıyla kaplı bir göz gibi, çıtırdayan parlak siyah bir paket kâğıdı gibi, hareketsiz. Gökte tek bir kuş bile yok. Aslında onların da kendi yerleri var, bizler ve bizim tanrılar adını verdiklerimiz arasında. Pentagramın en kalkık çizgileri arasında barınılabılır bir boşluk. Şu anda hem varım hem de yokum. Belki de bu mayışık ortama yakışmayan bir gölge gibi, gözlük camına yapışıp rahatsızlık veren bir toz zerreciği gibi görünüyorum, kendimi gösteriyorum. Havayı içime çekiyorum, kıpırdanan nefes kanallarımdan geçerken bana ait olmaya zorluyorum onu. Hayattayım, halen ısı yayıyorum, içim yumuşacık olsa gerek. Dışım ise belli ettiğimin ötesinde, adeta bir pastane ürünü, balmumundan vernikli bir nesne gibi, ilk satırlar gibi çekici. Her bir hücrem benden bağımsız olarak çoğalıyor, aynı zamanda beni de çoğaltıyor, beni somut bir varlığa dönüştürüyor. Beni meydana getiren bu mikroskopik parçalar bir saniyelğine bile olsa bir dursalar.. Bölünmez varlıklar da biraz dinlenmeyi hak eder,

tıpkı benim gibi, ülkedeki her can gibi. Durmadan parçalarla beraber çalıştıkça ben de mecburen onlarla özdeşleşiyorum, onlar gibi oluyorum, narin camın ardında tutsak, kişiliksiz bir akvaryum balığı. Şirin ve dekoratif. Bazı lokantalar her masaya minicik kavanozların içinde böyle birer balık koyar. Dekoratif olduklarına şüphe yok. Rahatlatıcıdırlar. Kanlı canlı varlıklar olmalarına rağmen bazı insanlar bu kavanozları kültüblası olarak kullanır. Zavallı yaratıklar izmaritlerin saldığı kimyasaldan zehirlenerek ölürler. Ama bundan öte bir amaçları var mıdır? Dekoratif nesnelerdir. Boş hayatlar.

Hava ne kadar temiz! Pek nemli değil ve bu iyi bir şey. Nemin huyudur, bedenın en savunmasız kısımlarına nüfuz eder. Hiç katlanamam buna. Nem varsa duramam, imkânı yok, içimdeki en akla gelmeyecek noktalara sızar, kaypak ve soğuk bir lav gibidir, o âna dek varlığından haberdar bile olmadığım kuytu yerlerimi işgal edip bana rahatsızlık verir. Bedenin bazı kısımları insanın başa çıkmayı beceremediği aşırı büyük mobilyalar gibidir. Demonte edilmeleri görünüşte imkânsızdır, dışarı çıkarılmaları da aşırı derece tehlikelidir. Elbette bir işlevleri olsa gerek, birileri onları içime yerleştirmiş, ama varlıklarına katlanamam ve etkilerinden kaçmamın tek yolu onları görmezden gelmektir. Yanlarından geçerken gözlerimi kapar, taşkın gövdelerine değmemeye çalışırım. Gözlerim kapalı yürümek, ne tuhaf! Gözleri pek düşünmemiştim. Kuşlar gözleri açık uçarlar ve kendilerini bıraktıklarında bile düzgün hava akımlarına kapılırlar. Aynı anda hem havada asılıdırlar, hem de kıpırdayabilirler, tıpkı kuklalar gibi. Gözlerini açık tutabilirler. Ama bir nesne düşerse... örneğin bir yavru kuş yuvadan düşerse, gözleri açık mı düşer? Kuşların gözkapağı var mıdır? Ya da çıtkırdım yaşlı teyzelerinki gibi durmadan yaş üreten gözyaşı bezleri? Dikkatle bakılırsa gözkapaklarının insanlarınkı

gibi olmadığı görülebilir. Daha ziyade Japon işi kâğıt panellere ya da uçak pencerelerinin sürgülü perdelerine benzerler, üstelik bizimkiler gibi, hatta daha hızlı, yıldırım hızıyla açıp kapanabilirler. Şimdi kendi kendime soruyorum, düşerken gözlerimi açacak mıyım? Daha doğrusu onlar beni açacak mı? Benim düşüşüm herhangi bir düşüş gibi olmayacak. Demek istediğim, kaza eseri olmayacak, ardında bir niyet, yani kendi iradem, yazılı bir emir olacak. O an geldiğinde geriye sadece icra etmek kalacak. Kuşlar ne yapacaklarını önceden bilirler, dünyayı keşfedeceklerdir, bedenleri sadece onları takip eder. Ölüm gerçekleşmeden saniyeler önce bedeni ölüme hazırlamanın ne anlamı var ki? Ölüm bedeni sevgi gibi yakalar. Öyleyse bırakalım hazırlıksız yakalalım.

2

“Büyüyünce anlayacaksın,” diye tekrarlamaktan bıkmazdı annem. Yeterince büyümemiş olsam gerek. İşte bu yüzden bana bardak bardak süt içirirdi, yüksek ve geniş bardaklar hayvan ağzına benzerdi, suratım kadar dılar, bardağın ağzının alnımda dayandığı yerde taç şeklinde kırmızı bir iz oluşurdu. Bu bardaklar öyle çok süt alırdı ki annem en tepeye, yani bardağın ağzına kadar doldurabilmek için her seferinde bir şişe daha açardı. “İç bakalım, yavru kedicikler gibi iç,” derdi. “Yavru kedicikler gibi minik dilini çıkarıp sütü yala.” Öyle çok süt içtim ki içim bembeyaz oldu, iç çeperlerimde, tenimin gerisinde, yağlı ve ıslak çarşaflar gibi süt perdeleri oluştu. Annemin süt tankları beni siliyor, beni insan olmaktan, hatta küçük bir kız olmaktan çıkarıyordu. Yarı kız yarı süt tankıydım sanki, ağzına kadar dolmuş bir depo gibiydim. İçmem bittiğinde kımıldamaya bile cüret edemezdim, sütün midemde bir o yana bir bu yana salındığını hissedirdim. Hayır, salınmak doğru sözcük değil, tehlikeli biçimde dalgalanırdı, tıpkı alelacele ve sarsılarak taşınmış bir kovadaki su gibi. Sonra da komşunun klozet borusundan çağlayarak akan sular gibi aşağı giderdi. Ama bu benim içimde gerçekleşirdi. Sütün akşam yemeği artıklarını kazıyıp bütün çeperleri yeni boyanmış gibi temiz

ama yapış yapış hale getirdiğini duyumsardım. Zihnimde canlanan bu görüntü öyle güçlüydü ki çıt çıkarmadan öylece kalakalırdım ve nefesim giderek zayıflardı. Bu halimin geçmesini beklerken yapabileceğim tek bir şey vardı: Okumak. Odamdaki tek sandalyeye oturdum. Çalışma masam çamdandı ve ahşabı korumak için üstü beyaz bir muşambayla kaplanmıştı. “Ödevlerini yapman için aldık,” demişti annem, azarlarcasına, marangoz masayı monte ederken. “Üstünde boyama ve kesim yapmak yok, hele maket bıçağı kullanmayı aklından bile geçireyim deme. Bu arada maket bıçağı nerede? Niye yerinde değil? Yeri kalem kutusunda makasın yanı değil mi? Maket bıçağını bul ve yerine koy.” Yani makasın yanına. Neden böyle olması gerektiğini o zaman da anlamadım, halen de anlayamıyorum.

Kendimi bir sınıra yerleştirdim, bu sınırdaki yaşıyorum, sınırı terk edeceğim zamanı bekliyorum, orası benim geçici yuvam. Aslında her yuva geçicidir, ya da her beden. İlaç kullanmıyorum, kimyasallar bizi gemleyen, yolumuza zararsızca devam etmemizi sağlayan bir dizgindir. Günahtan uzak, erken bir kefarete vaat ederler, ya da en azından özgürlüğümüzü huzur içinde –ki bu elbette ölümden öncedir– uygulama eylemimize günah adı vermeyi öğretirler. Annem ilaç kullanıyor, babam ilaç kullanıyor, kız kardeşim başta kullanmıyordu ama artık kullanıyor, büyüyünce anladı. İlaç kullanmak daimi bir geçici çözüm, tıpkı antrede tavandan sarkan zayıf ampul gibi. Antre yirmi yıldır loşluk içinde ve insan az şey görmeye zamanla alışıyor! “Dairenin tamamına spot lambalar koyduk ama antreyi unuttuk!” Gülüşmeler. “En komiği de, bunu ancak dün fark ettik!” Aradan yirmi yıl geçmiş, yirmi yıl boyunca her gün, günde üç kez aynanın yarım santim dibine girerek ruj sürmek, yirmi yıl boyunca etrafı yoklayarak anahtar aramak. Ben bunun normal

olduğunu sanıyordum, insan küçükken normalliği ev temsil eder. Bu normallik seni şekillendirir. Onun şablonuyla sarmalanırsın, onun şeklini alırsın, aynı şey kil gibi biçimlenebilir ve açgözlü beyin için de geçerlidir. Uzun yıllar sonraysa art arda çekik darbeleri bu körlüğü kırar, delmek için sahip olduğun güzelliklerin yüzde doksanına mal olan bu minicik çekirdeğin içine sıkışmışken. Şimdi çık dışarı, çıkabilirsen! Ve hazır çıkmışken mutlu ol, herkes gibi. İlaç: Ne çözüm ama. Ama benim için geçerli değil, yoluma vahşice devam etmek, sınırlara dayanıp karar vermek daha iyi. Bir süre sonra sınırların seni yaşattığını fark ediyorsun, sırtını dikleştiriyorlar, hiçlikten bir adım ötedesin, üstelik hem orada barınmak mümkün hem de orada farklı biçimlerde büyümek. Her şeyin temelinde hayatta kalmak varsa belki de hayatı yoğun biçimde yaşamının tek yolu direnmektir. Şimdi, bu sınırda, hayatta olduğumu hissediyorum, hiç olmadığım kadar yaşam doluyum.

İşte huzurunuzda ben, herkesin tanıdığı yabancı; kısa ve sık ot katmanının altında sahte gibi görünen kadın. Dış kaplamam sağlam, tıpkı teknelerinki gibi su geçirmez, ama sahte değil: Katı buz tabakasının altında yaşama elverişli olsa da uyku halinde bir dünya var.

Her daim donuk haldeki toprak katmanını ifade eden permafrost aynı zamanda bu romanın anlatıcısı kadını mecazi olarak sarmalayan bir katman. Hiçbir yere uyum sağlayamayan, yaşadığı kişisel krizler karşısında cinsellik, edebiyat ve sanata sığınan bu kahraman, ailesindeki kadınların yol açtığı travmaları sevgili olduğu kadınlarla yatıştırmaya çalışıyor. Çocukluğu ve yetişkinliğinde Barselona, Brüksel ve İskoçya'da yaşadıkları, ailesi ve toplumun dayattığı kuralları kırma çabası, hayattaki şüpheleri, kontrolcü bir anne ve aşırı normal bir kız kardeşin yarattığı beklentiler kendi etrafına bir kalkan gibi ördüğü tabakayı her geçen gün sağlamlaştırıyor.

İlk romanı *Permafrost*'la ülkesinin son yıllarda en çok konuşulan yazarlarından biri haline gelen Katalan yazar ve şair Eva Baltasar'ın isyan ve zarafeti buluşturduğu bu anlatı, gizemli buz katmanının altında hassas ve tutkulu bir varoluş sorgulaması.

#katalanedebiyatı #cinsellik #akılsağlığı #yalnızlık #ilişki #varoluş #feminizm

 can

canyayinlari.com | f | | | X canyayinlari

roman

ISBN 978-975-07-6305-2

9 789750 763052